

ЯКБИ БУЛО «ХЕНДЕ ХОХ», ТО БУВ БИ І «ФОЕР»

ЯК ОДНУ СІМ'Ю ВРЯТУВАВ ВІД НІМЦІВ... НІМЕЦЬ

КАЖУТЬ, що успішний мужчина упродовж свого життя має виховати сина, збудувати будинок, посадити дерево і викопати криницю. Схоже, цю життєву програму вже виконав 70-річний уродженець села Іванівка, а нині млинівчанин Олександр Якович Лук'янчук. Однак у його пам'яті найчіткіше закарбувалися спогади про сільський льох. І більш як через шість десятиків літ він до найменших подробиць пригадує ту історію...

До війни в Іванівці жило декілька родин німецьких колоністів. Вони збудували добротні оселі, надвірні споруди, вміло хазяйнували. Але вибухнула Друга світова війна і згідно із радянсько-німецьким договором вони повернулися на батьківщину. Натомість у наші краї прибули переселенці-українці. У залишену хату німцем Вальчиком на хуторі поселилася сім'я Павлівих. Тоді переселенці звернули увагу на глибокий льох, збудований за німецькою технологією, а через кілька років переконались у її надійності та ефективності.

У визвольному 1944 році колона із кількох танків зі свастиками рухалася по шосе із Рівного на Млинів. Семирічний Сашко Лук'янчук і сусід Федько Павлів забралися на той німецький льох і звідти спостерігали за рухом колони. Яке завдання мали виконати танкісти – нині сказати важко, але пильно роздивлялися обабіч дороги і зауважували найменші переміщення людей. У їх поле зору потрапили і два хлопчики з Іванівки. Можливо із кілометрової відстані гітлерівці прийняли їх за партизанів чи червоноармійців, бо один танк різко повернув ліворуч і на всіх парах полями взяв курс на льох. Хлопці не чекали такого розвитку подій, тож злякалися і забігли в льох, де у трьох його відділеннях переховувалися сім'ї Павлівих і Лук'янчуків.

Танкісти погелготіли, оглянули подвір'я, господарські споруди, але нікого там не виявили. Мабуть, зрозуміли, що господарі заховалися у льосі. Тоді танк заїхав на творіння рук німецьких і кілька разів крутнувся на місці. Гусениці здерли землю, але бетону не пошкодили. Якби, борони, Боже, туди танк провалився, то число жертв Великої Вітчизняної війни збільшилося б на один десяток.

Отож покрутився танк на місці і вирушив доганяти свою колону. А Павліви і Лук'янчуки вибралися із підземелля і довго чухали потилиці, чому гітлерівці їх залишили у спокої, адже через вікна у шії льоху могли вкинути гранату чи взагалі із гармати вистрелити. Мабуть, зрозуміли, що від війни заховалася мирна сільська родина. А, може, впізнали будівельний почерк співвітчизників і не захотіли марнувати їх праці...

Згодом льох придбав місцевий колгосп, який очолював Михайло Секела. Однак споруда знаходилася далеченько від колгоспних приміщень, тож її розібрали. А Олександр Якович багато літ працював у будівельній організації і в райцентрі доклав рук до спорудження багатьох будинків, установ. Разом із дружиною Ніною Наумівною збудували хату, надвірні приміщення, в тому числі і льоха. І хоча в Олександра Яковича завжди перед очима творіння німця Вальчика, його млинівський «погріб» ні за розмірами, ні за технологією будівництва не порівняти із колишнім іванівським.

- На моєму льосі, мабуть, танк таки провалився б, - жартує млинівчанин...

Віталій ТАРАСЮК.